

זכויות יוצרים

"זכויות יוצרים" אינו רק ערך משמעותי בעולם החוק והמשפט, מדובר בערך בסיסי ביחסי אנוש. אנשים נלחמים בבתי משפט למען "זכויות יוצרים" ולא יוותרו על כך בקלות. מדובר במרכיב חשוב ומשמעותי בכבודו וזהותו של האדם. קל לפרגן לאנשים על המצאות, הצלחות ויוזמות שלהם. דא עקא, הקושי הגדול כשהעצמי מנכס לעצמו את ההצלחה. אז, הוא יתקשה בחלוקת הקרדיט עם האחר. טבעי וקל להעניק ולסייע לאחר, אבל לוותר על הישג והצלחה אישית למען הזולת – זה כבר משהו אחר לגמרי. זו משימה שהיא כמעט בלתי אפשרית, כמאמר המפורסם: "להצלחה אבות רבים, הכישלון יתום".

אכן, קשה לוותר על תחושת הבלעדיות לרעיון, יוזמה או פרויקט חיים, במיוחד אחרי שהאדם חולם, יוזם ועמל למען הגשמת החלום. הוא בתחושה חזקה שכול הקרדיט מגיע רק לו. מדובר בתחושה אנושית טבעית ולגיטימית. ברם, דווקא במקום שהוא כה קשה ומאתגר, דווקא שם נמדדת עוצמתו הנפשית והרוחנית של האדם. שם גם נמדדת עוצמת הקשר שבין העצמי והאחר.

המסורת היהודית מאתגרת אותנו בדמויות מופת, מהן ניתן ללמוד מהי הנהגה מופתית. אחד הביטויים לכך מופיע בעוצמות רוח גדולות של אישים, שמציבים לנגד עינינו סדרי עדיפות מעט שונה. במסגרת מאמר זה נציין שתי דמויות מופת – משה רבינו ורבי עקיבא. במקום להיאבק על "זכויות יוצרים", הם נותנים קרדיט.

בפרשת "שמיני" (ויקרא ט'), עם ישראל מגיע לשיא ביום השמיני למילואים לאחר השלמת המשכן. יום זה מהווה את המבחן הגדול והמשמעותי ביותר – האם תתרחש השראת השכינה במשכן אם לא? כולם במתח עצום, קיימת דריכות והתרגשות עצומה לראות האם זה מתרחש, והעניינים נשואות לאהרון – הכהן הגדול. ואהרון, חש את עוצמת האחריות שרובצת לפתחו והוא במתח עצום אם חלקו בחטא העגל יימנע את השראת השכינה. כשהמתח בשיאו, מספרת לנו התורה: "וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱלֹ מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד יְהוָה אֶל כָּל הָעָם". בעקבות ביאתם של משה ואהרון מתרחש האירוע הדרמטי והמרגש שכולם כה ציפו לו: "וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם". מה משמעות הסיפור שמשה מגיע יחד עם אהרון, ומה התורה מנסה לרמוז לנו? על כך אומר רש"י דברים מרגשים: "...כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער ואמר יודע אני שכועס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל אמר לו [אהרון] למשה: משה אחי, כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי?! מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל". מרגש לראות כיצד משה מתגייס כדי למנוע בושה מצדו של אהרון. משה מבקש רחמים יחד עם אהרון ושכינה יורדת.

כמה טבעי מצדו של משה לקחת את כול הקרדיט על עצמו, ובכול זאת רש"י מלמד אותנו על צד אחר במשה שאינו ככול האדם: "...אמר להם [משה לבניו] זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' אהרן אחי כדאי וחסוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו". כל הקרדיט, אומר משה לבניו, מגיע לאהרון. מדהים ומרגש.

בשבוע פרשת שמיני, אנו לומדים בדף היומי (כתובות סג.) על סיפור אהבתם המיוחדת של רבי עקיבא ורעייתו. לאחר עשרים וארבע שנים בהם רבי עקיבא רחוק מביתו ועסוק בתורה במצוות ובשליחות אשתו, הוא שב לביתו כרב מפורסם עתיר עשייה תורנית וחינוכית עם עשרים וארבעה אלף תלמידי חכמים. רעייתו הולכת לקבל את פניו ונופלת לרגליו. תלמידיו מנסים לדחוק אותה מפאת כבודו של רבם, ואז אומר רבי עקיבא לכול שומעיו: אמר להו שבקוה שלי ושלכם שלה הוּא". עזבו אותה, כל הקרדיט על מה שיש לי ולכם – הכול מגיע לרעייתי. שוב, מדהים ומרגש.

דומה, שאחר סיפורי הגבורה של משה ורבי עקיבא, אין מקום להכביר במילים. כל שנותר הוא ללמוד ולהפנים...